

Írásbeli választ igénylő kérdés

**Kövér László úrnak,
az Országgyűlés elnökének**

Helyben

Tisztelt Elnök Úr!

A Házszabály 91. §-a alapján kérdést kívánok benyújtani dr. Martonyi János külügyminiszterhez,

„Ön meg van elégedve a Velencei Bizottság februári budapesti látogatásáról szóló külügyminisztériumi feljegyzéssel, amelyben az ellenzéki észrevételek nem szerepelnek?”

címmel.

Miniszter Úr a Külügyminisztériumot vezető feladatkörére tekintettel tartozik válaszadással. A választ írásban kérem.

Tisztelt Miniszter Úr!

Az Országgyűlés Alkotmányügyi bizottságának tagjai a bizottság 2012. március 5-i ülésén kézhez kapták a Külügyminisztérium II. Európai Főosztályának ET-EBESZ Osztálya által készített, a Velencei Bizottság 2012. február 20-21-i budapesti látogatásáról szóló jelentést, feljegyzés formájában (lásd mellékelve).

A feljegyzés említést tesz ugyan arról, hogy a Velencei Bizottság delegációja találkozott az Országgyűlés Alkotmányügyi és Emberi jogi bizottságával is, nem szól ugyanakkor az ott elhangzó ellenzéki megnyilvánulásokról, nem ismerteti azok tartalmát.

Sőt mi több, a feljegyzés a Velencei Bizottság kritikai észrevételeinek számbavételét követően ezek cáfolatát „a magyar fél” álláspontjaként közli. Ez a megfogalmazás a szokásos, de nem megszokható és főleg nem elfogadható eleme a jobboldali kommunikációnak. A Kormány mögött álló pártok évtizedes, folyamatos törekvése, hogy a baloldali ellenzékét kirekesszék a nemzetből, és hogy önmagukat azonosítsák a hazával. A jelenlegi eset azonban azért is fölöttébb kínos, mert a tárgya nem más, mint az Európa Tanács jogi szakértői testületként működő Velencei Bizottságnak az elmúlt két év magyarországi jogalkotásával kapcsolatban megfogalmazott súlyos kritikái. Ezúttal írásos bizonyítékkal szolgált a külügyi tárca a Kormánynak arról a törekvéséről, hogy bagatellizálja a kritikus hangokat, érkezzenek akár belföldről, akár külföldről – akár ellenzéki pártoktól, akár tekintélyes nemzetközi szervezetektől.

Idéznék két bekezdést a feljegyzésből, rámutatva arra, hogy milyen mértékben egyoldalú és fals képet fest, nem csupán a Velencei Bizottság látogatásáról, hanem az általa megfogalmazott kritikákról is:

„A VB tagjai érezhetően nehezen szakadtak el attól a benyomástól, hogy mind a jogalkotás, mind a jogalkalmazás során aránytalanul és szükségtelenül nagy teret kapnak a politikai

megfontolások (pl: OBH elnökének megválasztási folyamata, jogköre; egyházi státusz odaítélésével kapcsolatos parlamenti döntéshozatali folyamat).”

„Konstruktív és tisztázó megbeszélésekre került sor a VB delegáció tagjaival. A beszélgetések során azonban érzékelhetővé vált a politikai színezetű szempontok megléte a jogalkotásban és a jogalkalmazásban.”

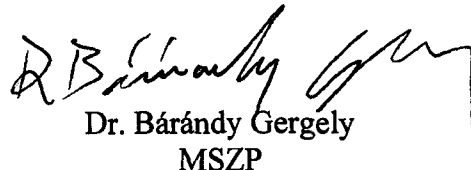
Tisztelt Miniszter Úr!

Kérem, hogy mint a Külügyminisztériumot vezető miniszter szíveskedjék tájékoztatást adni a következőkről:

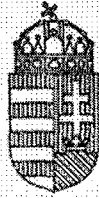
Egyetért-e Miniszter Úr a feljegyzés tartalmával és ilyen módon azzal, hogy a magyar Külügyminisztériumban készülhet olyan dokumentum, amely az objektivitás látszatát is nélkülözve számol be az Európa Tanács jogi szakértői testülete, a Velencei Bizottság budapesti látogatásáról? Részt vesz-e Miniszter Úr egy ilyen szánalmas szerecsenmosdatásban, és vállalja-e érte a felelősséget a Kormány és az Országgyűlés előtt?

Várom megtisztelő válaszát.

Budapest, 2012. március „12..”

Dr. Bárándy Gergely
MSZP

Melléklet: a Külügyminisztérium II. Európai Főosztályának ET-EBESZ Osztálya által készített, a Velencei Bizottság 2012. február 20-21-i budapesti látogatásáról szóló feljegyzés

KÜLÜGYMINISZTERIUM
II. EURÓPAI FŐOSZTÁLY
ET-EBESZ OSZTÁLY

Iktatószám: KÜM/3384-1/2012/Adm
1191/EURII/2012

Készült: 1 példány

Kapja:

Jóváhagyásra: Pröhle Gergely
Tájékoztatásra: Elosztó ív szerint!

FELJEGYZÉS

Tárgy: Jelentés a Velencei Bizottság delegáció bírósági és egyházi ügyeket szabályozó sarkalatos törvényekkel kapcsolatos budapesti látogatásáról - 2012. február 20-21.

Vezetői összefoglaló: A Velencei Bizottság február 20-21-i budapesti látogatása során megbeszéléseket folytatott magyar partnerekkel az egyházügyi és a bírósági törvények tárgyában. A VB a vélemény-tervezetét várhatóan március 5-én továbbítja a magyar kormányoknak észrevételezés céljából, majd a vélemény formális elfogadására a VB március 16-17-i plenáris ülésén kerül sor. Március 21-én Jagland ET-főtitkár Budapestre utazik azzal a céllal, hogy tárgyaljon a VB jelentésében foglalt észrevételekről és javaslatokról. A Velencei Bizottság a közelmúltban elfogadott sarkalatos törvények közül a bírósági törvényeket tartja a legproblémásabbnak, vizsgálódása során elsősorban erre összpontosított. Ezen belül az Országos Bírósági Hivatal (OBH) elnökének jogkörével és elszámoltathatóságával, a bírák minősítési rendszerével, továbbá a bírák nyugdíjkorhatárára vonatkozó magyar szabályozással kapcsolatosan megfogalmazott aggályaikra próbáltak megnyugtató választ kapni. A VB tagjai érezhetően nehezen szakadtak el attól a benyomástól, hogy mind a jogalkotás, mind a jogalkalmazás során aránytalanul és szükségtelenül nagy teret kapnak a politikai megfontolások (pl: OBH elnökének megválasztási folyamata, jogköre; egyházi státusz odaítélésével kapcsolatos parlamenti döntéshozatali folyamat).

Informális jelzések alapján várhatóan április első hetében kerül sor a következő VB riportéri látogatásra, melynek során az Alkotmánybíróságról és ügyészségről szóló sarkalatos törvény lesz a vizsgálat tárgya.

A VB nagyra értékelte és az konstruktív jelének tekintette a sarkalatos törvények vizsgálatának tárgyában kialakult együttműködést.

KÜLÜGYMINISZTERIUM

A Velencei Bizottság (VB) 2012 február 20-21-én Budapesten folytatott vizsgálódást a bírósági és egyházi ügyeket szabályozó sarkalatos törvényekről. A VB delegációja megbeszéléseket folytatott Martonyi János külügyminiszterrel, Dr. Paczolay Péterrel az Alkotmánybíróság elnökével, Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyetttel, valamint Dr. Makai Lajossal a Magyar Bírói Egyesület elnökével. Egyeztetéseket folytattak Dr. Répássy Róberttel az igazságügyért felelős, Szászfalvi Lászlóval az egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős KIM államtitkárokkal; Dr. Darák Péterrel, a Kúria elnökével valamint Dr. Handó Tündével az Országos Bírósági Hivatal (OBH) elnökével. A delegáció megbeszéléseket folytatott az OGY *Alkotmányügyi, igazságügyi, ügyrendi és az Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi* bizottságaival. Beszélgettek az új egyházi törvény értelmében egyházi státuszt élvező és elvesztő felekezetekkel, valamint találkoztak a magyarországi NGO-kal is (Helsinki Bizottság, Társaság a Szabadságjogokért, Eötvös Károly Közpolitikai Intézet, International Transparency).

A Velencei Bizottság a bírósági és egyházügyi törvények kapcsán felmerülő aggályok tisztázására fókuszált az alábbiak szerint:

I. Bírósági törvények

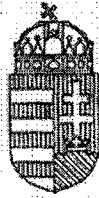
1. OBH elnökének átpolitizált megválasztása és elszámoltathatóságának kérdése

A VB szerint az OBH elnökének megválasztásához szükséges 2/3-os többség „átpolitizálja” az egyébként semlegességet igénylő tisztséget. A 2/3-os többség bebetonozza a 9 évre megválasztott OBH-elnököt: nehezen képzelhető el a folytonos 2/3-os parlamenti többség. Zavarónak tartják azt a tényt is, hogy az OBH jelenlegi elnökének mandátumát automatikusan meghosszabbításra kerül, amennyiben az utódjelölt nem kapja meg a 2/3-os támogatást. Tekintettel arra, hogy egy személy kezében összpontosul a bírósági igazgatás, fontosnak tartották az OBH elnökének elszámoltathatóságát, ill. ennek részletes kibontását.

A magyar fél a felvetett kérdésekre reagálva megerősítette, hogy az OBH elnökét az OGY választja meg 2/3-os többséggel a köztársasági elnök jelölése alapján. Az OBH elnökének a tisztségtől fakadó megfosztását kezdeményezheti a tisztségre jelölési joggal rendelkező köztársasági elnök, valamint az Országos Bírósági Tanács (OBT). Magyar részről kifejtették, hogy az OBH elnöke tevékenységéről félévente tájékoztatja az OBT-t, évente egyszer a Kúria, ítéltáblák, valamint a törvényszékek elnökeit, továbbá évente beszámol az OGY-nak a bíróságok általános helyzetéről és a bíróságok igazgatási tevékenységéről.

2. Bírósági ügyek áthelyezése; bírák kinevezésének kérdése

Az OBH elnöke kezében összpontosuló, VB szerint túlzott hatalomkoncentráció egyik megnyilvánulási formája az ügyek áthelyezésére vonatkozó jogosítvány. VB problémásnak tartotta, hogy nem átláthatóak azok az objektív kritériumok, amelyek alapján az OBH elnöke áthelyeztetni a bírósági ügyeket, ezért adódik az a látszat, hogy belenyúl eljárásokba, amelynek következtében sérül(het) a törvényes bíróhoz való jog biztosítása. A VB szerint nehezen emészthető meg az a tény is, hogy objektív kritériumok hiányában kerül sor a bíró-jelöltek minősítésére (legfőképp a bírósági titkárok esetében), majd azt követően a parlamenti többségi támogatottsággal megválasztott OBH elnöke dönt a bírói pályázatokról/kinevezésekről.

KÜLÜGYMINISZTERIUM

Magyar részről a felek hangsúlyozták, hogy bírósági ügy áthelyezésére akkor kerül sor, ha az ügy elbírálása – a bíróság rendkívüli és aránytalan munkaterve miatt – ésszerű határidő miatt nem biztosítható. Az un. „kijelölés” csak a bíróságra vonatkozik, a bírákra nem. Nem az ügyek hanem a bíróságok leterheltségnek szempontjából közelítik meg a kérdést. Az OBH elnöke a döntést megelőzően két irányban vizsgálódik: kikéri az érintett (az ügyet elbírálni nem tudó) bíróság ügyforgalmi adatait, valamint a kijelölésre kerülhető bíróság véleményét is. A kijelölt bíróságon az általános szabályok alapján történik magának az eljáró bírónak a kijelölése, tehát a szabályozás a törvényes bíróhoz való jogot biztosítja.

A bírák kinevezésével kapcsolatban a magyar fél hangsúlyozta, hogy a bírói álláshelyeket pályázat útján kell betölteni, a pályázatokat meghatározott pontrendszer szerint rangsorolják. A pályázatok elbírálója az OBH elnöke. A bírósági titkárok kapcsán több illetékes hatóság – Magyar Bírói Egyesület, KIM, OBH – kifejtette, hogy 470 főre tehető a bírósági titkárok létszáma, akik bírói kinevezésre várnak. A bírósági titkárok bírákká történő kinevezésével kapcsolatban a munkáltató bíróság bírói tanácsa minősít, az OBH dönt. (A Velencei Bizottság szerint ez utóbbi eljárás igen „szubjektív”, és nem objektív kritériumok mentén alapul, amely veszélyezteti a bírói kar függetlenségét.)

3. Bírák korai nyugdíjkorhatárára vonatkozó szabályozás

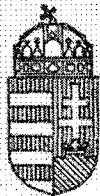
A VB érdeklődött a bírák nyugdíjkorhatárára vonatkozó magyar szabályozás miatt indított EU kötelezettségmegszegési eljárásra adott magyar kormányzati válaszcélra. A delegáció pontos adatot kért az új szabályozás értelmében a nyugdíjkorhatár alá eső bírák létszámára vonatkozóan.

Magyar részről mind a külügyminiszter, mind a kérdésben illetékes KIM államtitkár kifejtette, hogy a 62. életév betöltéséhez kötődő nyugdíjkorhatár lépcsőzetesen emelkedni fog (2014 és 2022 között fokozatosan 65 évre emelkedik majd.). A nyugdíjkorhatár tehát egységes, ugyanakkor nem kötelező. Ami a tényleges korlátot jelenti, az a felső korhatár, amíg a bíró szolgálati viszonya fennállhat. Ez utóbbi volt 70 év, és ez csökkent az általános nyugdíjkorhatár (62 év) mértékére. Az új jogszabály¹ európai harmonizálásnak érdekében az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött bírónak lehetősége lesz a szolgálati jogviszonyának meghosszabbítására: a bírónak kérelmet kell benyújtania az Országos Bírói Tanácshoz (OBT). Az OBT döntését két tényező befolyásolja: a kérelmet benyújtó bíró (1) szakmai és (2) egészségügyi alkalmassága. Amennyiben pozitív döntés születik a bírói jogviszony fenntartásáról, a köztársasági elnök kinevezi a bírót. A számadatokra vonatkozóan a Magyar Bírói Egyesület szerint 274 bíró, a KIM szerint 200-250 bíró, míg az OBH elnöke szerint 194 bírót érint a nyugdíjazás kérdése. Némi visszatetszést okozott a VB tagjaiban, hogy ilyen alapvető kérdésben nem lehetett pontos információhoz jutni.

4. Jogegységi eljárás

A VB azzal a téves meggyőződéssel érkezett, hogy a magyar igazságszolgáltatási rendszeren belüli un. jogegységi eljárás egy kommunista „csökevény”, ezáltal a rendszer nem kívánatos eleme. A magyar partnerek által megvilágítást nyert, hogy itt egy régi, még a 19. századra visszavezethető történelmi intézményről, és nem mechanizmusbeli hiányosságok orvoslására

¹ 2011. évi CLXII. törvény

KÜLÜGYMINISZTERIUM

szolgáló intézményről van szó. A VB ezzel együtt várhatóan javasolni fogja ezen intézmény szükségességének felülvizsgálatát.

II. Egyházügyi törvény

A Velencei Bizottság delegációja konzultációi és informális utalásai során jelezte, hogy egyetértenek azzal, hogy az új egyházügyi törvény nem sérti a vallásszabadság gyakorlásának jogát. Legitimnek tartják a törvény közvetlen célját is miszerint ki kell szűrni az állami támogatások visszaélésére „szakosodott” egyházi státuszt élvező vallási közösségeket. Egyetértettek azzal is, hogy célszerű azonos nézetű kisegyházakat ernyőszervezetbe tömöríteni és úgy kérelmezni az egyházi státuszt.

Véleményük szerint az egyházi státusz bejegyzéséhez szükséges, Parlamenten belüli 2/3-os politikai támogatás szükségessége bebetonozza az egyházi státusszal rendelkező magyarországi egyházak helyzetét. Tovább komplikálja a helyzetet, hogy a törvény nem ad lehetőséget jogorvoslatra. (Felmerült az, hogy ezt váltaná ki az **alkotmányjogi panasz** lehetősége, azonban ennek tényleges orvoslati erejét nem sikerült bizonyítani a látogatás során.)

A VB tagjai érzékelhetően „parlamentari kapkodás” eredményének tekintik az új törvényt, amelynek végrehajtása során átpolitizálttá vált az egyházként történő regisztráció is. Az a benyomás erősödhetett meg bennük, hogy a státusz megadása nem normatív alapon zajlik. Kisegyházak, mint például a magyarországi buddhisták vagy iszlamisták egyfajta politikai lobbiba kényszerültek, hogy megszerezzék a státuszt garantáló 2/3-os többséget. Olyan egyházak nem kerülnek rá a listára, amelyek korábban még az első, 44 egyház bejegyzését javasoló törvénytervezetben szerepeltek (pl. Evangéliumi Szabadegyházak Szövetsége). Hiányolták továbbá, hogy az egyesületi működés részletes és világos szabályozási rendszerének kialakítása ez idáig nem történt meg.

*

Értékelés:

- Konstruktív és tisztázó megbeszélésekre került sor a VB delegáció tagjaival. A beszélgetések során azonban érzékelhetővé vált a politikai színezetű szempontok megléte a jogalkotásban és a jogalkalmazásban.
- Javasoljuk, hogy a számszerű adatok tekintetében kerüljön sor előzetes szakmai egyeztetésre annak érdekében, hogy a magyar partnerek azonos adatokat adjanak át VB delegáció tagjainak. E tekintetben szintén javasoljuk, hogy az új magyar hatóságok (OBH, OBT) angol nyelvű elnevezését egységesen használják az érintett szervek. A különböző adatok és angol nyelvű elnevezések belső kormányzati koordináció hiányának látszatát keltik.
- Külügyminisztérium részéről köszönjük a partnerek gyors és hatékony együttműködését.

**

KÜLÜGYMINISZTERIUM

A Velencei Bizottság titkárságának munkatársa a látogatás végén jelezte, hogy várják a magyar kormányzat képviselőit a Velencei Bizottság március 16-17-i plenáris ülésére. A forrás szintén jelezte, hogy április 3-4. között várhatóan ismételt Magyarországra látogat egy VB delegáció (ír, lengyel riportőr és VB titkársági munkatárs) az Alkotmánybíróságról és az ügyészségről szóló sarkalatos törvény vizsgálata céljával. Egyedül az ügyészségről szóló törvényről kívánnak majd egynapos konzultációt lefolytatni a KIM-mel, a Legfőbb Ügyészséggel, valamint az illetékes OGY bizottsággal, az Alkotmánybírósággal kapcsolatos törvényt már nagyjából áttekintették. A további törvények vizsgálatát illetően nincs még meg a végleges menetrend.

Feladatok:

1. Kérjük STR missziókat, hogy a II. EUF-val együttműködve minden illetékes szervezetnek küldje meg a március 5-én körözetésre kerülő VB vélemény-tervezetet.
Felelős: Strasbourg-i misszió, II. EUF ET-EBESZ Osztály
Határidő: 2012. március 5.
2. Jagland ET-főtitkár budapesti látogatásának megszervezése
Felelős: II. EUF ET-EBESZ Osztály
Határidő: Folyamatban
3. Kormányzati részvétel biztosítása a Velencei Bizottság március 16-17-i plenáris ülésén
Felelős: KIM, KÜM/ II. EUF ET-EBESZ Osztály
Határidő: 2012. március 9.
4. További riportőri látogatás leszerzése, lebonyolítása
Felelős: II. EUF ET-EBESZ, Protokoll, KIM, Külügyi Hivatal
Határidő: 2012. március 31.

Budapest, 2012. február 22.

Készítette: Balla Ágnes

Látta: József Judit

Kiadmányozta: Dr. Gyurcsík Iván